NOVOVĚK

- technické změny – _____
- _____
- omezovány cechy => manufaktura - _____
- změny v zemědělství – pícnina (krmivo) => hnojivo => konec bludného kruhu zemědělství
- nové plodiny: _____

RENESANCE A HUMANISMUS

- předpoklady vzniku: nová společenská vrstva: _____; rozvoj řemesel; zámořské objevy
- inspirace: _____ - snahy o jejich znovuzrození; člověk a jeho život, prospěch
- **renesance** = umělecký směr, znovuzrození antických ideálů; harmonie
- **humanismus** = myšlenkový proud, důraz na rozum, sebevědomí člověka
- architektura: _____
- malířství: návrat k přírodě, zachycení psychiky, perspektiva, portréty
- sochařství: _____
- umělci: **Leonardo da Vinci** - Mona Lisa, Poslední večeře, Dívka s hranostaje
  Michelangello - David, Mojžíš, Sixtinská kaple – Poslední soud
  Raffael Santi - Sixtinská madona
  Donatello - socha Davida
  Sandro Boticelli - Zrození Venuše
- spisovatelé: **Dante Alighieri**, **Giovanni Boccaccio**, **Francesco Petrarca**, **William Shakespeare**
- zaalpská renesance: šíření renesance mimo Evropu: **Albrecht Dürrer**, **Lucas Cranach st.**, **Hieronymus Bosch**
- životní styl: - vzrůst životní úrovně, hygieny
  - pohodlná obydlí (_____)
  - zahrady, fontány, jezírka, umělé jeskyně
  - mění se vzhled měst (_____), nábytek a doplňky (_____), předměty denní potřeby

ZÁMOŘSKÉ OBJEVY

- příčiny výprav: **nedostatek drahých kovů** (zlato, stříbro), **hledání nových odbytišť, nových zdrojů surovin, touha po poznání**
- předpoklady výprav: Martin Behaim – první _____, technické zlepšení lodí, _____, rozvoj geografie a kartografie (zdokonalení _____)

Portugalsko
- princ Jindřich Mořeplavec – politik, ekonom, organizátor expanze; založil námořní učiliště
- **Bartolomeo Diaz** - dosáhl _____
- **Vasco de Gama** - objevil cestu do _____ obeplutím Afriky
- 1519 – 1521 **Fernando de Magalhães** – **jako první obeplul zeměkouli**
- řetězec obchodních stanic (= **faktorie**)

- centrem východních kolonií: _____
- centrem západních kolonií: _____

Španělsko
- 1492: cesta **Kryštofa Kolumba** (Janovan) – cesta na _____, cílem doplout do _____; přistál na ostrově Santo Domingo
- Ital **Amerigo Vespucci** – domněnka: Kolumbus objevil nový kontinent => 1507 nový název: Amerika
- střet: Španělé X aztécká kultura (_____; říši dobyl Hernando Cortéz), X incká kultura (_____, říši dobyl Francesco Pizzaro)

- boj o kolonie: Portugalsko – Španělsko => **první koloniální válka v dějinách**; ukončena mírem – **první koloniální dělení světa:** 1494 **dohoda v Tordesillas** - stanovena hranice probíhající Atlantským oceánem, území na V – Portugalsko, území na Z – Španělsko

Nizozemsko
- _____

Anglie
- snahy o zisk kolonií zejm.politické => útoky na místa, odkud plynulo bohatství Španělsku
- _____ (sir Francis Drake)
- válka se _____: **1588 porážka španělské Armady v La Manche**
- s**ir Walter Raleigh** – založil první anglickou kolonii v Severní Americe - _____

Francie
- obsadili část území dnešní _____

Důsledky zámořských výprav
- rozvoj dálkového obchodu mezi koloniemi a Evropou
    - do Evropy: _____
    - z Indie: _____
    - z Číny: _____
    - z Afriky: _____
    - z Evropy se vyvážely potraviny (pivo) a látky
    - „obchod do trojúhelníku“ (spojení mezi Evropou, Afrikou a Amerikou)
- přesunutí obchodních středisek ze Středomoří na pobřeží Atlantiku - přístavy: Lisabon (_____), Antverpy (_____), Seville (_____)
- inflace - cenová revoluce
- vznik prvních velmocí - _____
- kulturní přínos - míšení kultury evropské a domorodé
- rozvoj evropské vzdělanosti - důkaz o kulatosti země, rozvoj vědy a techniky
- negativem: evropocentrické představy o světě
- do Evropy přineseny nové plodiny - rajčata, brambory, kukuřice, kakao, bavlna
- důsledky pro domorodce - v některých oblastech úplně vyhubeni nebo zdecimováni, obchod s otroky, zničeny říše Inků a Aztéků, šíření křesťanství (misie, ale také násilná christianizace)
- přenos chorob - do Evropy _____
    - do Ameriky _____